

ни, ако ни напъхат не в Европейски, а в някакъв “Балкански съюз” – “ПиEMON-тът” ще се намери веднага, дори вече си е готов, но това не ще да сме ние, колкото и да го заслужаваме във въображението на Фани Попова.

Стъпка по стъпка, текст след текст се гради историкополитическата идеология на неуморимата поклонничка на Клио. Нейната романистика омайва с магическата си художественост, но публицистиката ѝ е арена на полемика, съмнения, несъгласия. Но през 1937 г. все още логиката доминира в осветляването на един толкова глобален проблем, какъвто е *“философията на българската история”*²². Неоспорим белетрист и ерудиран историк като нея с право се включва в разгърналата се дискусия на страниците на именитото академично списание. С гъвкаво, пластично слово съумява да обхване, както характерологията на етноса, така и историческия развой на държавността. Да анализира добродетелите и недостатъците на народа, възходите и пропаданията на страната в конкретни примери и в мащабни обобщения. При това научният текст е оцветен с възланията на авторския Аз, ситуиран в текста като фигура – континуум на историческата и ментален опит на народността през изминалото хилядолетие. Първата част е **апологетика на българското** – показани са поразителните сходства в съдбините на трите български царства като резултат от няколко неизменни фактори – земя – кръстовище, чужди интереси и домогвания, специфичен народностен елемент. Тогава иде ред да се посочат добрите страни в характерологията на етноса – храброст, мощ, доверчивост, бунтовен дух, простодушие и благородство. Според авторката те се дължат на **“наследствената биоплазма”**, на **“безсмъртната кръв, която не се променя”**, носеща отпечатъка на прабългарския произход и спомена за Телериговите боили и гълчищата на Крума. Тук се появяват първите фрагменти на **расовата теория**, която малко по-късно приема формата на концепция за генетичното потекло на българската нация. (в сп. “Българска орда”). Но след справедливите венцехваления, в които за емблема на българщината се издига “големият лик на Апостола”, а не героят на Алеко Константинов, писателката назовава и характерологичните контрасти, поради които българинът се проваля и в най-добрите си начинания – наивност до лекомислие, идеализъм, стигащ до късогледство, великодушие, прерастващо в глухост, лесна податливост към чуждото и заслепяваща лична амбиция, която води до предателство. Всяко от нейните обобщения е подкрепено с драматични примери от миналото, изживени от авторката като “сегашни”, защото те предопределят физиономиката на сегашността. Анализът стига до концептуални изводи – според тях византизма и християнската религия са факторите, причинили рухването на “великата българска империя” само три поколения след Борис I. Вторият е, че *“съприкосновението с цивилизацията”* и *ламтежа за*

²² Мутафова, Ф. П. Към философията на българската история. Сп. Философски преглед, 1937, кн. 4, с. 310–319